

TEMPS NOUS

semanari portaveu de l'aspiración del poble

Organ del Centre Republicà Nacionalista

Les ensenyances de la historia

Es paradoxal la manera de reaccionar de les multituds, dels pobles davant la manera de comportar-se els poders públics en reprimir les revoltes que agiten i trontollegen la vida d'un país.

Sembla que la persecució acarnissada, la repressió dura, deurién ocasionar una depressió, un esparverament, un desencant suficient a impossibilitar en un llarg període d'anys qualsevol nova rebel·lió. Però si repassem l'istoria dels moviments revolucionaris, hom veurà tot seguit que quan l'anhel que ha mogut el poble—o encara una minoria selecta—ha estat la conquesta de llibertats o de justícies, la repressió no ha pogut de cap manera ofegar el legítim clam del poble, no ha conseguit enterrar les seves aspiracions, no ha assolit ni tant solament cap renunciament i la mateixa sang dels nostres martres immortals a l'ideal, ha estat llavor fructífera que ha fecundat la terra de futurs herois, de nous cavallers de l'Esperit.

Fou implacable la persecució dels cristians, en els primers anys de la seva aparició. Havien de cel·lebrar les seves reunions en catacumbes laberíntiques com les que es conserven a Roma, eren llengals a les feres, clavats en creu cremats en fogueres públiques. Aquesta repressió tingué cap eficàcia? Si tingué l'eficàcia de fer Universal el cristianisme, de guanyar el cor fins i tot de les mateixes filles dels victimaris.

La Inquisició, no conseguir doblegar les consciències. Pogué xopar l'Europa de sang, horroritzar el món amb nits com les de Sant Bartomeu a París. Però la Reforma, que significava una protesta a l'absolutisme, a la disbauxa, al paganisme del Papat (els Borgia, els Medicci) que venia a imposar una moral més humana, més cristiana, que la dels directes hereus de Crist, guanyà mitja Europa i son Esperit arribà al mateix papat que emprengué una vigorosa rectificació

de procediments, un sà millorament dels costums del clergat.

I en la vida no de l'humanitat, sinó dels pobles ha esdevingut el mateix. Es cansà Lluís XVI seguint les propies inclinacions de la seva família, i els consells de l'Austriaca Maria Antonieta, de llençar els seus Guardes Suïssos contra el poble famolenc de pa i de Justícia, però un dia les seves mateixes tropes s'ajuntaren al poble per a punir el seu menyspreu. Els liberals espanyols es revoltaren o es pronunciaren, durant tot el segle XIX, amb sort diversa. Narváez, O'Donnell, González Bravo, guardaven amb les seves espases amb llurs odis el regnat d'Isabel II, però els generals Pierrad, Serrano, Prim, l'almirall Topete, els propis capdills de l'exercit que creia tan seu la Reina, malgrat les deportacions i els fusellaments, malgrat les insurreccions fallides acabaren amb el Tron.

Nicolau II, pogué convertir Varsovia amb un cementiri, pogué ordenar les "masacres" de 1905 i per aquest motiu perdé la corona i el cap.

Lliçons, lliçons tristes, saguants, tràgiques que els orbs no saben aprendre. Lliçons per tothom, per Tothom.

Els reis moren, els imperis desapareixen, els edificis s'enrunen però les idees, "les idees viuen i s'aguanten, través dels anys i de l'espai", deia aquell Pi i Margall claror, exemple i ensenyament per a tots els que "amen la justícia i la llibertat per damunt de totes les coses" deia aquell vell de vuitanta anys, amb un pit encés pels ideals de tota la seva vida, amb la fé i l'esperança inextingibles de l'home superior a totes les adversitats, a totes les aparents derrotes.

Joan Lluís PUJOL I FONT